

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Redazione ed amministrazione
Piazza Adamich.

Előfizetési ár — Associazione:
Egy évre . . . . . Per 1 anno 6.— fit
Félévre . . . . . » 6 mesi 3.— »
Negyedévre . . . . . » 3 » 1.50 »
2 hóra . . . . . » 2 » 1.— »
Külföldre 1 évre . Per l'estero 8.— »

FIUME

Kereskedelmi-, tengerészeti- és társadalmi lap.

Giornale commerciale, marittimo e sociale.

Hirdetések és nyilvántartások:
Ölvétetnek árszabály szerint a kiadó
hivatalban, (Piazza Adamich).

Továbbá és kizárólag:
Goldberger A. V. hirdetési irodá-
ában Budapest, Váci-utca, Oppel-
B-nél, Bécs, Stubenbastei N. 2.

Inserzioni ed articoli comunicati si assa-
mono nell'ufficio di spedizione in Fiume
Piazza Adamich.

1889 Január 27

Megjelenik minden vasárnap

27 Gennajo 1889

A vitorlás hajók helyzetéhez.

Mióta a gőzhajózás uralja a világ tengereinek közlekedési vonalait, a vitorlás hajózás rohamos hanyatlásnak indult. — Még csak ezelőtt tizenöt évvel is, a tengerészeti kereskedelmi világ nem volt elkészülve arra, hogy a legközelebbi évtizeddel a haldoklás korszaka kezdődik el a vitorlás hajózásra. — A tengerészeti köröket a vitorlás hajózással szemben az évezredek óta megszokott hagyományaikból, Fulton hatalmas alkotása sem tudta fölébreszteni. — Hitték annak örökké valóságában. — A vitorlás hajózás alapította meg a család jótétét. Ifjúságuk öröme, fájdalma a gyönyörű vitorlás hajók jó és balszerencséjéhez voltak kötve. — Különvilágot, külön társadalmat teremtett meg a vitorlás hajózás, különös társadalmi fölfogással, egészen sajátos világnézetekkel. — Így lepte meg a gyorsan bekövetkezett átalakulás, kivéve a gőzhajókban gazdag Angliát a vitorlás hajózáshoz szokott tengerészeti köröket. — Beállott a nagy fordulat, melyekre a kiválóan tengerészeti országok sem voltak elkészülve, — az óriási vagyon, melyet tengerészetük képviselt egy váratlanul bekövetkezett veszedelem fenyegette. Nagy fontosságú nemzetgazdasági érdekek közel jutottak a válsághoz, melyet ha el nem hártanak, leszorulnak a nagy vi-

lágverseny teréről, melyen Anglia különben is nyomasztó egyeduralmat gyakorolt.

A nagy fordulat nemcsak Európát, de magát Észak-amerikát is készületlenül találta. — Franciaország, Olaszország, hogy a többi államokról ne is szóljunk — első sorban ismerték föl a veszedelmet, mely az új helyzetből kifolyólag fenyegetőleg lépett föl ellenük. — A nagyszámú kikötő városok, s az ezeknek tengeri kereskedelmi forgalmához kiszámíthatatlanul nagy fontosságú állami érdekek voltak kötve, — elejét kellett venni a bajnak, különben a következmények is kiszámíthatatlan nagy károkkal járnak.

Igy léptették életbe aztán az Észak-amerikai államok ama intézkedéseket, melyek alapján vitorlás hajókat fölmentették a belföldi kikötőkben az adótól és a révilletékektől, a külföldi kikötőkben pedig a konzularis terhektől.

Olaszország, melyet csekély szárazföldet kivéve, minden oldalról a tenger környez, szintén csakhamar gondoskodott nagy kiterjedésű vitorlás hajóállományának biztosításáról. — Állami segínyt szavazott meg az e nemű hajók által befutott úttávoiságokra, és a hajózás minőségére vagyis függővé tette az állami segély arányát ama vizektől, melyeken hajói kereskedelmi műveleteik közben megfordulnak.

Franciaország tonnánként ál-

lapította meg a segínyt a vitorlás hajók részére, nehogy a hirtelen bekövetkező rázkodás végzetes következményekkel járjon a francia kereskedelmi tengerészetre.

Biztosították-e az egyes államok, a nagy áldozattal járó intézkedéseikkel a vitorlás hajózás jövőjét, ez természetesen más kérdés. — Részünkről* kételkedünk benne, mert e mesterséges eszközök semmi esetre sem fogják föltartoztatni a gőzhajóknak természetes és hatalmas felődését.

Eljön az idő, midőn az egyes államok részéről a vitorlás hajózás föntartására nyújtott segély, a gőzhajózás hatalmával szemben illuzoriúnak bizonyul. Eljön, és nem is nagyon sokára, természetes következményeképp a gőzhajózás által teremtett és megváltozott világgazdaság.

Azonban ez állami szubvenziók nem is az új forgalmi eszközök által teremtett rendszert és fejlődést akarják föltartoztatni. Céljuk bizonyára egyszerűen az, hogy megmentsék a hirtelen pusztulástól az az óriási vagyon, melyet a vitorlás hajók állománya az egyes országokban képvisel.

A magyar és az osztrák tengerészet e tekintetben nem nyult nagyszabású reformokhoz. — Ausztriában, melynek vitorlás hajó állománya, nagyobb mint a miénk még kevesebb történt mint nálunk. — Ott is, itt is, egyébiránt az enquetirozás stadiumában maradt ed-

dig az ügy, kivéve kormányunknak ama intézkedését, hogy a vitorlás hajókat az állami adótól fölmentette.

E kedvezmény nem menti meg ugyan a vitorlás hajókat, mindenestre azonban nagy könnyítéseket hozott a vitorlás hajózással kapcsolatos szorongatott részére.

A vitorlás hajózás állami segélyezésének kérdése, habár annak megoldása, a magyar-horvát tengerpart lakosságára és állami érdekeinkre nézve itt a tengerparton nem csekély fontossággal bír, valószínűleg nem egy hamar fog megoldatni. — Az állam nagy segélyeket nyújt a különböző tengeri gőzhajózási társulatok föntartására s így nem tartja a vitorlás hajók segélyezését oly szükségnek, mely nélkül a magyar tengeri kereskedelmi forgalom egyáltalában föntartható és fejleszthető ne lenne.

Hogy azonban a hajótulajdonosok szorongatott helyzetére tekintettel kell lennie, nagyon természetes. A vitorlás hajók fokozatos és hosszabb ideig tartó letűnésének korszaka alatt, még találhatunk módot a hajótulajdonosok, hogy a vitorlás hajókba fektetett tőke némely részben megmentessék. Teljes elhagyatásuk rohamos pusztulást, s érzékeny válságot idézhetnek elő.

A vitorlás hajók állami adójának behajtását folytatólagoan megszüntető intézkedés egyelőre megnyugtató hatást keltett. A hajótulajdo-

A „Fiume” tárczája

KAZINCZY GÁBOR

tárnokjelöltsége

és az Akadémia nagygyűlése 1864-ben.

(A „Fiume” eredeti tárczája)

írta

Schvarcz Gyula.

Ez alatt bagódiák rákezdi a maga szívből fakadt, zamatos magyarságú mondókáját következőképen:

— Egy kéréssem volna, ne váljék tőred. Hetek óta járja köztünk az évődés, ott a „kollégium” mögötti utcában. Három pajtásom váltig azt állítja, hogy meglátsátok, még az idén beválasztják *Thaly Kálmánt* meg a *Schvarcz Gyulát* az akadémiába; a másik két pajtásom pedig azt hajtogatja, hogy az idén még semmi esetre sem válsztják meg őket. Szóval nagy az évődés köztünk ebben a kérdésben. Én tehát fogadást ajánlotam. Van nekem egy valódi csikósbő-

rös kulacsom, meg egy vadonatúj ládám. A pajtásaim közül meg az egyik éppen a napokban kapott egy deli südöt hazulról, kapott két akó érmelleki bort, a harmadik meg tömérdek kapadobányt, szűz kerti termésből. Én azt mondtam nekik: ha megválsztják *Thaly Kálmánt* oda adom a csikósbőrös kulacsomat, ha megválsztják *Schvarcz Gyulát*, oda adom a tulipános ládámot, ha pedig megbuknak, hát akkor ide azzal a deli südövel, sármellékivel, meg azzal a szűzohánnyal.

— Nos aztán, ráállottak erre a fogadásra?

— Nem így jött létre az alku köztünk; az a pajtásom, a kié a südő, csak úgy egyezett bele a fogadásba, ha bele veszszük a *Kazinczy Gábor* „dögát” is.

— Hogy hogy?

— Hát azt beszélék most megint napestig mindenfelé, hogy hát ki akarna velünk békülni a német, s hogy *Kazinczy Gábor* lesz a tárnokmester.

— Szeretnék ezt ugye?

— Van olyan, a ki örülne neki, mert hát szikra egy ész ez a *Kazinczy Gábor*, nem tud olyan nyelven senki mint csak az egy *Kossuth Lajos* ezen a világon.

Szeretnék is *Kazinczy Gábor* mert hát jó ember. De nekünk nem kellene az ilyen kibékülés. Nekünk független felelős magyar miniszterium kell, nem pedig tárnokmester; hát ezért bizony mi nem is instálunk ebből az elemőzéstől. — Hanem hát hadd végezzem beszavaimat. A südös pajtásom utóvégre is belenyugodott tehát abba, hogy ő átengedi nekem a südőt, de csak akkor, ha *Kazinczy Gábor* megszerez tárnokmester még ebben az esztendőben. — Én tehát azért jöttem most el *Balogh Pál* úrhoz, hogy ne vessen meg a mi szerény hajlékunkat hanem tiszteljen meg bennünket úri barátjával együtt, ha majd megnyerem a fogadást és leüljük ezt a magasztos jószágot!

Talán soha sem volt még olyan fényes ünnepélyes Közgyűlése a M. tud. akadémiának: mint a milyen volt január 24 dikén 1864-ben.

A Nemzeti Muzem díszterme megtelt egész a zsufolásig, ott volt a magyar társadalom akkori színeje: vezetői és ifjabb akadémiai tagok, államférfiak, kiváló publicisták, legjelesebb szépirodalmiaink, hírneves művészek —

és tündöklő főurak egész serege díszmagyarban, a karzaton páholyokban pedig ragyogó delnök fénytelt koszorúja — köztük a legnemesebb honleány is, a csak imént elhunyt özvegy gróf *Batthyány Lajosné*.

Berukkoltam én is, azon vigasz zal lelkeimben, hogy ha nincs is még elég érdemem a magyar tudományosság őszbecsavarodott veterán bajnokaihoz sorakozni, mégis — a jövő reményében — szívesen lát keblében tagtársaim nagy többséggel lettem levelező taggá megválasztva.

Örökre emlékeztetek maradnak azok a beszédek, a melyek akkor itt tartattak, de egyszem vált annyira érdekesítővé mint a *Kazinczy Gábor* előadása. Görmövedve ült le a fölolvás asztalhoz hazánkban ezen sorvasztó betegség től már oly rég győtrött jelese.

— Halkan kezdte meg bevezető közmondait.

Csak lassú ütemekben emelkedett föl azután hangidomból hangidomba, idegvillanyzó ritmussal lendítve neki majd jobbra, majd balra himbálózó szónoki futamait.

Bűvös hangáradat fuvallott végig,

nosok némi bizalommal tekintenek a jövő elé s meg vannak győződve, hogy kormányzatunk a megkívánt mértékben ellensúlyozni fogja a magyar vitorlás hajók szorult helyzetéből támadható komoly következmények rohamos beköszönését. Azt azonban tudja, mindenki, hogy a vitorlás hajók a múlt, s a gőzhajóké a jövő. M.

A vitorlás hajók állami segélyezéséhez.

A fiumei kereskedelmi és iparkamara kezdeményezése folytán 1887-ben komoly lépések történtek arra nézve, hogy a szorult helyzetbe jutott magyar vitorlás hajók más államok mintájára állami segélyben részesüljenek. — A megindult mozgalom folytán ugyancsak az 1887-ik év május havában egy küldöttség járt a magyar kereskedelmi kormánynál, hogy a vitorlás hajózás súlyos helyzetének javítására intézkedéseket tegyen.

E lépések nem is maradtak eredmény nélkül.

A magyar kir. pénzügyminiszterium, még ugyanez év június havában elrendelte, hogy a vitorlás hajók után kivett állami adónak beszedése újabb intézkedésig szüneteljen. — E kedvezmény a közeljövő év végéig érvényben maradt midőn is a pénzügyminiszter rendeletet bocsátott ki, hogy nemcsak a szóban forgó állami adók beszedése újra meg kezdessék, hanem hogy az összes hátralekötött nyolcz nap alatt behajtassanak.

A rendelet nagy aggodalmat keltett a hajótulajdonosok körében, s a kereskedelmi és iparkamara, néhány kamarai tagnak ohajtására rendkívüli ülést hívott egybe, melyen a fontos kérdés ügyében számos felszólalás történt. E felszólalók között volt Gellertich János, ki érvényben gazdag beszédében emelte ki a vitorlás hajók megmenekülésének szükségességét, s fájdalommal konstata, hogy a pusztai ígértől több, alig történt valami.

A hajótulajdonok által kért kedvezmény egyikét, — az adómentesítést a Csernatony országgyűlési képviselőnél, és a kormánytól orvoslást kereső küldöttség tagjainak tényleg sikerült is megnyerni, s így a vitorlás hajók legalább némi könnyebbítésre találtak.

A kormány ama intézkedése, hogy az állami adónak megszüntetett behajtása ísmét érvényre jusson, még súlyosabbá tenné a helyzetet, a pernek beláthatatlan sora indulna meg, ha az intéz-

kedéshez a pénzügyi kormányzat szigorúan ragaszkodnék.

Majd kiemelte a felszólaló ama körülményt, hogy míg más államok annyira segélyezik a vitorlás hajókat, hogy azok még versenyképességgel is bírnak, addig nálunk ez egyetlen kedvezményt is megakarja szüntetni. Segélyez oly gőzhajózási társulatokat, melyek idegen hajókat bérelnék, a vitorlás hajókat pedig melyek első sorban tették ismeretessé nemzetünk lobogókat a külföldön, nem méltatja a kellő mértékben figyelmére.

Miután még bővebben indokolta felszólalását: indítványozta, hogy a kir. pénzügyi miniszter sürgönyileg kéréssek föl, miszerint a vitorlás hajók után járó állami adók folytatódásgalansan elrendelt beszedését szüntesse be.

Az indítvány elfogadása folytán a fiumei kereskedelmi és iparkamara sürgönyileg kérte föl a kir. pénzügyi minisztert a fennmelt adók behajtásának felfüggesztésére, s egyúttal Csernatony Lajos országgyűlési képviselőt kérte föl a méltányos kérelem támogatására. Ugy a pénzügyi miniszter, valamint Csernatony képviselőnk sürgönyileg megérkezett kedvező válasza csakhamar megnyugtattak a városnak a vitorlás hajók adója ügyében érdekelt körök.

A magyar tengeri kereskedelmi forgalom.

(Eredeti tudósítás)

Tengeri kereskedelmi forgalmunk, évről évre szétágazóbb lesz. — Nem sok idője annak, hogy Fiumét alig néhány éve legtöbbször középtengeri vagy Adriai kikötővel volt rendszeres degyér összeköttetésben. Néhány év óta és különösen a legutóbbi időben a rendszeres hajózási összeköttetések nagy változásokat idéztek elő, s tekintve ama körülményt, hogy a magyar kikötő város ez idő szerint már a világ legtávolibb kikötőinek nem egyikével van rendszeres összeköttetésben, szép reményekre jogosít. Fiumének az idő szerint, habár aránylag csekélyebb mértékben, de már is észrevehetőleg részt vesz a világkereskedelemben. — Sajnosan kell azonban fölemlítenünk hogy a már meglevő világkereskedelmi forgalmat, egy nagyobb számú gőzhajókkal nem rendelkező magyar tengeri gőzhajózási társulat helyett idegen, legtöbbször angol gőzhajók közvetítik, s így tekintélyes tökélet visznek el évenként tőlünk a nemzeti vagyonosodás rovására.

Tengeri kereskedelmi forgalmunk, néhány árut kivéve a január 1—15-ig terjedő időszak alatt kielégítő volt ugyan, azonban a viszonyokat tekintve kedvezőbb is lehetett volna.

esinált volna hajdan *békepártot* Debrezenben, hanem a *Madarászokkal* szervezte volna a magyar „*Montagne*”-t.

Az emberek egymásra néznek, — a többségnek nincs ellenére ez a leplezetlen kritika, — de sokakat fészélyez a hivatalos állásuk, néhányat a hypokritika loyáliskodás, másokat a körülményekkel bőszen számoló hazafias eszélyesség. — Az elnök gr. *Desseffy Emil* elcsápad, a nagynevu másodelnök báró *Eötvös József* idegessé lesz; *Toldy Ferenc* lesü i aszeméit, egy hivatalos állású úr a fejét csóválja; két vagy három egyházi férfi sietve hagyja el a termet. Egy diszmagyarba öltött társadalmi kitűnőség elrejté az arcát; egy másik előveszi a szembekendőjét és köhögni kezd rémségekben.

Hanem azután a végét megint úgy kikerekítette *Kazinczy Gábor*, hogy lett eget verő riadalom. Az ifjúság tombolt, a nők kendőiket lobogtatták — és percekig tartó taps meg eljövihar zúgott minden oldalról.

Vége volt az ünnepélyes közülésnek. Együtt mentünk le a lépcsőn *Abnási Balogh Pállal*.

Ott állt már akkor a kijáratnál a bagódiák is.

A forgalom az egyes államok szerint főbb vonásokban a következőleg oszlik meg.

Olaszország.

A f. évi január hó 1-től 15-ig terjedő időszak alatt kikötőnk és az olasz kikötők közt a hajóforgalom elég élénk volt, az áruforgalom azonban a nagyobb mennyiségben szállított fémeket kivéve, melyek: *Genúba* (50.660 db fatábla, 32250 db donga stb. *Messinába* (50.000 db donga, 192.747 db fatábla stb), *Manfredonába*, *Riminibe*, *Chioggjába* és *Venezzába* szállítottak el, nem mondható jelentékenyek.

Kivételre került ezenkívül *Venezzába* ásványvíz, rozsa, árpa, zsir, tészta szilva, *Brindisibe* butor, *Manfredonába* cukor, bab stb kisebb mennyiségben.

A behozatal tekintve az Olaszországból érkezett kül- és belföldi gőzhajók és vitorlások nagyobb számát, szintén jelentéktelen.

Behoztak *Brindisiből* 407 m. bort, *Venezzából*, butor, bürököt, gyékényt, *Portorosebél* söt, *Grottanureból*, *Roccamából*, déli gyümölcsöt és téglát.

Görögország.

Görögországgal szemben áruforgalmi viszonyaink némileg javultak, tekintve azonban a viszonyokat, az eddigi eredménnyel alig lehetünk megelégedve. — A fennmelt időszak alatt, behozatott: *Corfuából* bor 58 m. m., *Szalonikából* fűszer 41 m. m.

A kivétel némileg élénkebb volt, és pedig *Pireusba* liszt, butor, rizs; *Szalonikba*, liszt, csukor; *St. Mauraba* szesz; *Folobá* rizs, *Calamataba* papír, *Dedeaghaba* butor; *Catucoból* és *Patraszba* deszka.

A Fiume és a görög kikötők közt az áruforgalom, mint rendszerint úgy ezúttal is az o. m. Lloydgőzösköz közvetítették.

Franciaország.

A francia kikötők és Fiume közt az áruforgalom már több év óta csaknem ugyanazon arányok között mozog, a nélkül hogy lényegesebb fejlődés lenne tapasztalható, sőt a mia magyar bornak kivételét illeti, az alig figyelemre méltó csekélyesre apadt le. Az ez idő szerint Fiuméből Franciaországba szállított borok legtöbbször dalmát eredetűek.

A január 1-től január 15-ig terjedő időszak alatt a forgalom megközelítőleg a következőleg oszlik meg:

Behozatott *Bordeauxból* (Adria gőzessel), 738 m. mázsa gyanta, *Marselléből* (magy. vitorlással) 800 m. m. testőfa, *Cetteből* úresen érkezett 1 o. m. vitorlás.

Kivittett: *Cettebe* (magyar vitorlással) 255 269 db donga, *Marsellébe* (o. m. vitorlással) 152.579 db donga, 277 db szálfa; *Bordeauxba* (norvég gőzössel) 241.346 db donga, továbbá (angol gőzössel) 3669 m. mázsa bor, 25.000 db donga, 7800 db parkéta, 200 m. mázsa liszt 200 m. m. bab, és 198 db erős deszka; *Rouenba* (angol gőzössel) 8400 m. m. liszt, 1300 m. m. bor 25.000 db donga, 514 m. m. szilva, 100 m. m. köles, 305 m. m. keményítő, és 300 m. m. bab.

Anglia

Az Angolországgal főnálló forgalmunk, a múlt évben is elég örvedetesen emelkedett. A behozatal nem áll ugyan arányban, az angol kikötőkbe irányuló kivittel, azonban e tekintetben javulás mindaddig alig lesz várható, míg Fiume a csaknem kizárólagosan közvetítői szerepből nem változik át oly piacszá, mely határozottabb és általánosabb kereskedelmi jeleggel is fog bírni.

Meg is szállított bennünket egész magyaros közvetlenséggel.

Első pillanatra azt hittük, hogy gratulálni akar a megválasztásomért, de ő csak annyit mondott, hogy nagyon sajnálja, de már ez által csakugyan nem lehet a számunkra a südőt, mert hát a fogadását elveszte.

— Nem lesz tárnokmester ebből a *Kazinczy Gáborból* soha az életben; ez már bizonyossá lett ma.

— Maga azt nem tudhatja, szólott rá egykedvűleg az öreg úr, és ezzel intett nekem, hogy haladjunk gyorsabban.

— De igen is tudom én azt mármost is egész bizonyosan, — kiáltott utánunk a bagódiák — egész önérettel.

— Mert ha *Kazinczy Gábor*nak csak egy csipet reménysege, is lehetne a tárnokságra, hát akkor ma nem ment volna annyira neki a *Mária Terézia* politikájának. A mit ez a bagódiák mondott, az jobban bevilágítja ezt az irodalom történeti kérdést minden eddigi tünődésnél; és valóban, a mit ez az egyszerű, de éles elméjű, és józan észjárású fiatalember mondott, azt gondolta már akkor magában az egész hallgatóság.

Nem is beszélte azóta senki komolyan a *Kazinczy Gábor* tárnokjelöltségéről.

A fönjelt időszak alatt: Behozatott: *Liverpoolból* (két angol gőzössel) vasár 157 m. m., pamutáru 616 m. m., hús 45, nemez 14, lenolaj 12 és szoda 11 m. m.; *Glasgowból* (Adriagőzössel) halolaj 67 vegyszerek 176 m. m., gép 74, kötél 3, zsák 17, téglá 507, kőszén 4785 m. mázsa; *Hullból* csekély mennyiségű juta.

Kivittett: (angol gőzössel) *Bristolba* buza 9500 m. m., *Plymouthba* 7500 m. mázsa buza; *Londonba* (3 angol gőzössel) liszt 16.210 m. m., szilva 200 m. m., papír 100, árpa 4221, butor 150, talkőld 205, bab 100, liszt 40, főnemű 24 m. m., és donga 18550 db., *Liverpoolba* (1 angol gőzö) liszt 2710, bab 200 m. m., *Leithbe* (2 angol gőzö) árpa 19373, liszt 5677, go latin, 63 m. mázsa, *Glasgowba* (2 angol gőzö) liszt 42705, buza 1001, vassz 300, rizsliszt 100 m. mázsa, deszka 243, *Hullba* (1 ang. gőzö) cserkivonat 1650 m. m. papír 237 m. mázsa; *Malta* donga 58 000 db., deszka 204, evező 307 db.

Afrika

(Égiptom)

Az afrikai országoknak és kikötők közt forgalmunk fejlődéséről, ennek lehetőségéről és előnyéről már nem egyben megemlíkezünk. Hogy ez irányban eredmények csakugyan elérhetőek lesznek, azt a helybeli *Ruzié és társai* cég működéséből láthatjuk, mely a külföldi afrikai kikötőkbe máris szép mennyiségű hazai árut exportált. A forgalom egyébiránt csekély volt: Behozatott 2 vitorlás hajón melyek egyike úresen érkezett csekély mennyiségű parafa. A kivittel (3 o. m. Lloydgőzössel) *P-Saidba* kevés étára és pálmolaj *Beirutba* papír, *Jaffába* festőfa, *Alexandriába* bor.

Németalföld

A németalföldi kikötőkbe rendszerint gabonát visznek ki a Fiuméből kiinduló hajók. Az élénkebb kivittel Anguszten hóban kezdődik meg s tart rendszerint az év végéig. A január 1—15-ig terjedő időszak alatt kivittett összesen (1 angol gőzössel) 18246 m. mázsa árpa.

Törökország.

A törökországi forgalom a fönjelt idő alatt csekély volt. Behozott egy Lloydgőzös csekélyebb mennyiségű paprikát, míg a kivittel két o. m. Lloydgőzössel kisebb mennyiségű rizsből, és butorból állott.

Oroszország.

A behozatal január 1—15-ig két angol gőzös eszközölte; ezek egyike 23000 m. m. finomított, a második pedig 18981 m. mázsa nyers köolajat hozott be Batumból. Kivittel nem történt.

Amerika

(Északamerika és Délamerika)

Északamerikából a behozatal 9156 m. m. köolajból állott, mely Filadelfiából hozatott be 1 angol gőzössel, a kivittel (1 angol gőzössel) 7154 m. m. szilvából, 510 m. m. cellulose, és 190 m. m. finomított és 32 m. mázsa cserzőanyagból állott.

Fiume világkereskedelemben

A Ruzié és társai fiumei cég tudósítása.

Bagdad.

Mialatt nagyobb szabású állami intézkedések folytán a nyugot felé irányuló kiviteli kereskedelmünkben már is élénk lendület állott be, azáltal a mesze keletnek egyes főbb kikötő helyei n. m. Aden, Zanzibar, Bombay, stb. mindinkább reményekre jogosító összeköttetésbe lépnek kikötő városunkkal.

A kezdeményezés és áttérés munkájának érdeme a fiumei *Ruzié és társai* cégét illeti meg, mely a távol kelet különböző pontjain ügynökkéket állít föl, hogy így hazai terményeinknek piacokat teremtsen.

A *Ruzié és társai* jó nevű cég közli velünk ama nevezetesebb keleti piacok kereskedelmi viszonyairól szerzett személyes tapasztalatait, melyeknek alapján, előnyösnek ígérkező összeköttetések létrehozhatók, Fiume és az egyes keleti piacok közt.

A *Bagdadról* velünk közölt adatok szerint, ezen a török Ázsiában a Tigris folyó mindkét partján fekvő város rendkívül kiterjedt kereskedelemmel bír.

A megközelítőleg 100.000 főre rúgó lakosságot arabok, türkök, szíriaiak, türkömákok, zsidók, ármények, persák, és európaiak képezik. Bagdad az Ázsiai Törökország kereskedelmének központja, s közvetítője a *Persiaival*, *Turkesztánnal*, *Arabáival* és *Indiával* folytatott kereskedelemnek, melynek oroszlárszá a zsidók kezében van.

Az *iparítás* egyik legfontosabb ágát már az ősi időkől fogva üzték, és marouinnal földolgozott bőr, és pamutáru gyártás; továbbá a csemény és selyemkészítés, és ehhez közel álló keleti áruk előállítása képezik.

A kereskedelem mint emittettük legnagyobb részben a zsidók kezében van, azonban a benzállott keresztényeknek is élénk részük van az áruk közvetítésében.

A legfőbb bevételi cikkkel Bagdadba, a hazai árukat tekintve, Magyarországból és Ausztriából a következők: süvegcsukor (két kilós), egy ládába 32-36 süveget csomagolva; stearin-gyertyák, porcellán és kőedények (kávé és szék, tálak, tányérok) üvegáruk (polharak, üvegek üveggöngyök, és finom fényűzési üvegtárgyak), lómpák, tükrök stb; vasáruk házi és konyhai felszerelések, szerszámok, szecsk, lakatok, pénzeszközök, dohányszedések, áró és csigaváltó, papír, bőr, rész, csik, húsból, ligany borok, sör, szőlő, és szeszes italok.

A legfőbb kivételi cikkek Bagdadból, agy-nyák, mohair, gyapj, szőnyeg, bőrök, datolgy, gummi, viasz, balék gyufák, ércáruk, és fonalak.

A hazai ipartárgyaknak nagy kelendőséget lehetne szerezni, ha az illető cégek az erre alkalmas és tapasztalt megbizottakkal lépének-összeköttetésbe. E nélkül az üzletek kitése és lebonyolítása nagy nehézségekkel jár, miután a benzolított az árukat csak az esetben vásárolják, ha annak minőségéről személyesen meggyőződnek; a fizetés gyakori esetekben 3-4 hónapi határidőre történik.

Az áruforgalom Bagdad felé két úton történik. Az egyik Damaszkus és Aleppo út, a másik a perza öblön és Bussorah út. — Bussorah és Bagdad közt két rendszer gőzhajójárat közlekedik az áruforgalom. — A leveleket és csomagokat Európába hetenkint kétszer indítják el, és pedig Beyruton, és egyszer Bussorahon át.

Bagdad és az osztrák-magyar kikötők közt az áruforgalmat az osztrák-magyar Lloyd-társulat gőzhajói közelelik, melyek az árukat Fiuméből és Triesztből közvetlen feladási vezénnyel, első átrakodással Bombayban az India Steam Navigation Company hajóra s a második átrakodással Bussorahban, szállítják rendeltetésük helyére Bagdadba.

A pénzügyek ugyanazok mint Törökországban nem csekély szerepet játszik azonban az osztrák-magyar Mária Terézia fallér, valamint a brit-indiai rapia is.

Különbféle hírek.

József főherczeg Fiumében, József főherczeg és fenséges családja mint örömmel értesülünk valószínűleg már a legközelebbi napokban hosszabb tartózkodásra Fiuméba érkezik.

A helybeli Mária árvaházát, gróf Zichy Ágost kormányzó neje sz. Wanyffen Hedvig grófnő és hó 24-kén megalátogatta. A grófnő csaknem fél órán át időzött és jótékony intézkedésekben, s távozása alkalmából örömet fejezte ki annak határidőre foglalt.

A zanzibári o. m. konzul, Fuchs A., ki mielőtt Zanzibarba utazott, városunkat is felkereste, hogy annak kereskedelmi viszonyairól tájékozást szerezzen, a múlt hó 23-kán érkezett meg Zanzibarba. — Kikötővárosunk, mely Zanzibarral néhány év óta a helybeli Kasz és Társas cég útján egyes összeköttetésben áll, az újonnan kinevezett zanzibári konzul személyében, kereskedelmi érdekeinkre nézve egy széles látókörű és megbízható egyéniségre talált.

Ünnepély a fumei m. kir. állami elemi és felsőbb leányiskolában. A Fiuméből immár eltávozó Dr. Erdődi Béla fumei volt h. tanfelügyelő tiszteletere megalat bacsuünnepélyt rendeztek az állami leányiskolák növendékei. Az ünnepélyre, mely hó 20-kán d. e. 11 órakor folyt le, Lakos Anna az intézet tanfelügyelője fogadta a megérkező tanfelügyelőt, ki Szabó Samu főgimnaziumi tanár és volt tanfelügyelősi tölnek társaságában jelent meg. Az ünnepély sorrendje a következő volt: Szózat (Kardal); — 2. Solymáriúknak bolgár népköltemény (Erdődi Bélától), szavaltá Erdődi Margit; — 3. Boldog a ki... (Kardal); — 4. Távolbált (Erdődi Bélától) szavaltá Naherschnig A.; — 5. Szeviczák énekelte Weidner A.; 6. Bacsuünnepély elmondá Zagyra; — 7. Himnusz (Kardal); — 8. Avemarias énekelte Weidner A.

A szép bacsuünnepélyre Dr. Erdődi Béla melyen megindulva válaszolt, s kiemelte elismerését az intézet iránt. Majd Lakos Anna az intézet ügybuzgó igazgatója, mondott mélyen átérett beszédet, s köszönetet mondva a távozó tanfelügyelőnek az intézet iránt mindenkor tanúsított meleg érdeklődéséért. Az ünnepély után a jelen voltak könyveze vettek bacsu a távozó tanfelügyelőtől, ki hasonlóképp mélyen megindulva hagyta el az intézetet. — Az ünnepély emlékére az intézet tanító testülete Dr. Erdődi Bélának egy antik kiállítású arczképekkel ellátott díszes albumot nyújtottak át.

A fumei alpesi club tagjai múlt vasárnap Dr. Dall' Asta elnök vezetésével, Martinschizán, Costrenán S. Lucian át S. Cosmo, és S. Anna közepébe rándultak. A kirándulásnak szép idő kedvezett, s e mellett a vidék változatos szépsége bőven kárpótolta a kirándulók fáradsalmait.

Tánczestély a fumei kormányzó-

nál. Gróf Zichy Ágost kormányzóknál az ez évi nagy tánczestélye hó 30-kán fog megtartani. Az előreláthatólag fényes tánczestélyre megközlőleg üdvöz meg-hívó küldetett szét.

A fumei tüzoltó egylet reformja. A fumei tüzoltó egylet reformjára vonatkozó tanulmányokat az e czélból kiküldött bizottság tagjai mint a „Bilancia“ írja már befejezték. Az e reformra vonatkozó javaslatok e szerint már a legközelebbi jövőben a képviselő testület elé kerülnek megvitatás végett.

A crysantim meghonosítása Fiumében. A crysantim növény, melynek tulajdvalólag Dalmácia egyik legfőbb termelő helye, s mely ma már nagyon kapos kereskedelmi cikket képez, már is oly nagy jövedelmet biztosít a termelők részére, hogy métermázsánként átlagosan 250 forintot is megkapnak érte. A brutto jövedelem hektáronként 2500-7500 forint között váltakozik. A helybeli „Bilancia“ lap, melyből e sorokat vesszük, ez alkalomból felhívja a helybeli földművelési bizottság figyelmét a hasznos növényre, mely az égjái viszonyoknál fogva Fiumében és területén bizonyára nagy előnyökkel lenne természetel. — Valóban nem ártana, ha a földművelési bizottság különben is ügybuzgóknak ismert tagjai kísérleteket tenének e fölött e hasznos növénynek.

Az átvonuló katonaság élemezését a honvédelmi magyar kir. minister ez év folyamára Fiumében 23 és fél krajczárral állapította meg. A katonaság élemezése e szerint (Pozsonyt kivéve, 26 kral), legdrágább Fiumében, miután az élemezési árak meg Budapeston is csak 21 és fél krajczárban vannak megállapítva.

A bőra ellen. A déli vasut társaság fumei-szen péter vonalán nagyobb havazások alkalmával a bőra annyira befújja a pályát, hogy a közlekedés nem egy ízben napokon át szünetel. — Különösen a múlt évben előfordult közlekedési akadályok arra indították az osztrák kormányt, hogy a főnevezett vasut vonal mentén 7.321.959 darab facsemetét ültet el.

Kereskedelmi hírek.

Az osztrák-magyar-Lloyd gőzhajózási társulatnak 1888 novemberben 158.932 megtett utmértöld mellett 871.089 frt — 1888 január 1-étől november 30-ig 1.628.202 megtett utmértöld mellett 7.160.033 forint bevétele volt. Az előző év megfelelő időszakához képest e szerint a vállalat fo galma 14.916, illetőleg 11.572 utmértölddel kevesebbet, bevétele pedig 63.246, illetőleg 67.025 frttal emelkedett.

A m. kir. államvasutak bevételei. A m. kir. államvasutak a f. évi január hó 8-kától január hó 14-ig 98.234 utas és 187.383 tonna áru után 657.69 forintot vettek be. Az összes bevétel a f. évi január hó 1-től 14-ig 1.258.330 forint, vagyis 161.681 forinttal több, mint az előző év megfelelő időszakában. — Ha e kedvező emelkedési arány csak némileg állandó marad; úgy az államvasutak bevétele a megelőző évnél szintén kedvező üzleti bevételeivel szemben óriási jövedelmi többletre számíthat.

Osztrák-magyar-keletindiai forgalom. 1889 február 1-ével fentemlített forgalomra nézve új díjszabás lép életbe, a mely díjtételeket foglal magában egyrészt Trieszt d. vasut, St. Andrea, Hafen, Lagerhaus-Expositur és Fiume és másrészt a cs. és kir. szab. csel nyugoti vasut, szab. buselteradi vasut, es. kir. szab. dux-bodenbacher vasut, es. kir. szab. Nándor-eszszár-északi vasut, es. kir. szab. osztrák-északnyugoti vasut és délészaknémet összekötő vasut, szab. osztrák-magyar államvaspálya-társaság, es. kir. szab. prága-duxai vasut, es. kir. osztrák államvasutak, magyar kir. államvasutak, es. kir. szab. déli vaspálya-társaság és es. kir. szab. bécs-pottendorf-bécsújvárosi vasut állomá-

sai között közvetlen áruforgalomban a Suez csatornán át szállított küldeményekre nézve. Ezen díjszabás által a nevezett forgalomra nézve 1887 július 1-óta érvényes eddigi díjszabás, az 1882 márczius 1-óta érvényes I. pótlékkal, az 1884 február 15-óta érvényes II. pótlékkal és 1887 július 1-óta érvényes III. pótlékkal együtt hatályon kívül helyeztetnek. A mennyiben ezen új díjszabásban díjmellek és kiküszöbölések fordultak elő, az eddigi díjszabás és pótlékoknak díjtételei 1889 márczius 1-ig maradnak érvényben.

Tengerészeti hírek.

Óriási tengeri hajót bocsátott vízre e hó 21-kén a „White Stear Linie“ nevű angol gőzhajózási társaság. Az új hajó neve „Teutonia“ s 10.000 register tonna vagyis 100.000 mázsa terhet képes elszállítani. Az új hajó Liverpool és Newyork közt a személyszállítást fogja közvetíteni.

A cs. és kir. haditengerészet postája. A cs. és kir. hadügyi minis erium tengerészeti osztályának értesítése szerint az úrbán levő „Saida“ hadi korvett személyzetére címzett levelek és egyéb postaküldemények e hó 11-kén indítatnak el New Orleansba, hová körülbelül február hó 28-kán érkeznek meg.

Törvéyszék.

Sajtópör. Még 1886-ben történt, hogy a már megszűnt fumei „Artiere“ lapban egy éles cikket jelent meg „A mil-líomosok áldozatai“ czim alatt. E közlemény Smailth & Megnier helybeli papirgyáros cég ellen irányult, melynek a gyárában több munkásnő áldozatul esett, mert a gyártásra e munkásnők által előkészítendő rongyok nem voltak fertőtlenítve. A sajtópárt különben ez esetben Smailth Fanni munkásnő halálára vonatkozó közlemény okozta, mely szerint a leány a főnemlített mulasztásnak lett áldozata. — A gyárosok ez okból sajtópört indítottak József az „Artiere“ volt felelős szerkesztője és Werk Andráskönyvkötő, mint a cikkek értelmi szerzője ellen. — A tárgyaláson Botnarich János törvéyszéki bíró elnökölt, s mint szavazó bírák Tolnai Antal és Zarevich törvéyszéki bírók voltak jelen. Közváltó Dr. Heil Fausztin kir. ügyész volt s a vádlók védőjeként Thierry Frigyes lovag, míg a vádlottakat Dr. Baróti Erazmus védte.

A főnemlített gyárosokon kívül, vádlóul még Dr. Hollzabek János orvos is föllépett; kit a cz kikirok a főnemlített munkásnő megbetegedése alkalmából vét kes mulasztással vádoltak.

A vádló és védőbeszédüket élénk érdeklődéssel hallgatta meg a közönség.

A tárgyaláson, mely e hó 22 kén d. e. 9 órakor kezdődött s négy órai szünettel esti 7-éig tartott, nagy számban közönség jelent meg.

Az ítélethirdetésre, mely másnap vagyis 23-kán d. u. 5 órakor történt meg, a tárgyalási terem zsufoltságig megtelt. Az ítélet értelmében a vádlottak egyenként két napi fogházra, 10-10 frt pénzbírságra, ennek meg nem fizetése esetén még egy napi fogházra, s az ítéletnek a vádlottak költségén a „Bilancia“ lapban leendő közzétételére ítéltettek. — Úgy a vádló mint a védőügyvéd az ítéletnek közbesítése után föllebezni fognak.

Elfogott ügynök. Sorlini Ferencz ügynököt, többrendbeli csalás és váltó hamisítás miatt a közelmúlt napokban elfogták. Elfogatása városzerte fölünést keltett. Az általa véghezvitt hamisítások nagyobb összegekre rúgnak.

CSARNOK. A FIUMEI KIKÖTŐ ÉPÍTÉS TÖRTÉNETÉHEZ IV. Ha a Pest és Fiume közötti gyorsabb s biztosabb közlekedési

módok létesültek; ha a fumei partokon egy nem csupán a jelen, de nagyrészen a jövő kor hajókázási szükségének is megfelelő kikötő építettet: arról kell gondoskodnunk hogy pénzügyi viszonyok tekintetében is mód nyújtassék a két város kereskedőinek arra, hogy egymással szorosabb, biztosabb, mindenek felett pedig közvetlen számolásokba bocsátkozhassanak, azaz: könnyíteni kell a statusnak a viszonyos kereskedési pénzületek biztos kiegyenlítésére szolgáló módokat.

Eddig Pest és Fiume kereskedői egymást csak úgy, vagy talán még úgy sem ismerik, mint a cubai ültetvényeseket vagy áruszállítókat; mert egyikét személyes ismeretség, mi itt tán kivételképpen létezett, kereskedői világban igen csekély, figyelembe sem vehető dolog. A magyarországi kereskedő, ha küide is az adriai tengerpartok felé árukat, Fiumét kerülve, Triesztbe utasítá azokat, s a fumei kereskedő nem üzhetett csere-kereskedést a hazánkbeliekkel. Maammal történt meg több ízben, hogy néhány forintcskának átküldésére hiába kerestem a két városban váltót vagy utalványt, és ha sürgős vala a küldemény, készpénzt kelle tennem a posta-kocsira. A hazánkbeli kalmárok gyarmatáruiat — a mennyiben azokat az adriai kikötőkkel akarták hozatni — szinte Triesztben rendelék meg. Itt már voltak üzérkedési összeköttetésben néhány pesti házak; de mint értesítettém, csak néhány ezer forintig terjedő hitele volt a trieszti házaknál a magyarországi kereskedőnek, s ki több árukat rendel, kénytelen volt azok fizetését a bécsi piacon át eszközölni, honnan aztán természetesen következett, hogy a Triesztből jövő áruk nagy része is Bécsen keresztül szállítottott az országba — mely körülmény azok árára — igen természetesen — nem épen a legjobb, legohajthatóbb befolyással vala! — A fumei kereskedő emélfogva nem rendelkezett árukat egyenesen külföldről; mert nem volt vására. Egész piacza, melyre számolhatott, Fiume (alig 11 ezerre menő lakosságával), a körüle fekvő partvidék, s az ehhez közelebb fekvő bel-helyek, jelesen pedig Károlyváros és Sziszek valának, de itt sem volt oly nagy a fogyasztás, hogy annak fedezésére egész hajóterheket rendelhetett volna meg a fumei kereskedő, például: Nyugatindiaiból; mert e szükségét a trieszti s részben a marseillei piacz is könnyen kipótolá; miből következett, hogy Fiume kereskedését a hatalmasan emelkedő Trieszté majdnem teljesen elnyelé. És a mondottakból, úgy hiszem, átlátjuk, miképp nem Fiume hibája, hogy magát attól meg nem szabadíthatá.

Möcs Zsigmond felelős szerkesztő.

FIUMEI HITELBANK.

Van szerencsénk a közönség tudomására juttatni, hogy az 1889 évi január hó 1-től kezdve, mindaddig, míg vissza nem vonjuk, a „chèque-számlára“ letétbe helyezett osztrák-magyar értékű bankjegyek évi kamatlábát $3\frac{3}{4}\%$ -ra emeljük föl; a letéteményezett értékek kifizetésére vonatkozó föltételek azonban a jövőre nézve is változatlanul megmaradnak, és pedig a következők szerint:

- a) 3000 forintig előzetes értesítés nélkül azonnal,
- b) 3000 forinttól 10000 forintig egy vagy két napi előzetes értesítéssel.
- c) 10000 forintot meghaladó összegekre nézve esetleges megállapodás szerint történik a fizetés.

Meghatározott vagy hosszabb időtartamra elhelyezett összegekre nézve későbbi elhatározásig az évi

kamatlábát $4\frac{1}{4}\%$ -ra emeljük föl azonban a letétnek előzetes föltétele esetén a legnagyobb könnyítésekkel járunk el.

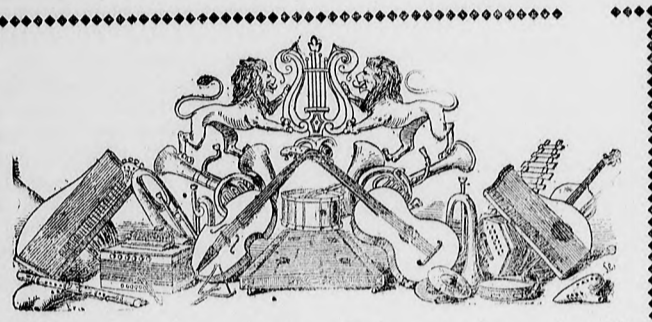
Fölemlítjük egyúttal, hogy a délelőtti letéteményezett értékek után minden esetben a kamatokat **ugyanazon naptól kezdve**, míg a délután elhelyezett értékek után a kamatokat a **reá következő naptól kezdve** számíttjuk.

Bank-utalványokat elvállalunk Budapestre, Bécsbe, Triestbe, Prágába, Brünnbe, Troppaubá; Lembergbe és Grätzba minden díj nélkül.

Végül van szerencsénk szolgáltatunkat bármennyű bank vagy kereskedelmi ügyeltre nézve a legmértékeltőbb föltételek mellett följajánlani.

FIUME 1888 december hó.

A fiumei hitelbank.

Stenberg Armin hangszergyáros, Budapesten, kerépesi ut 36.

(a Rókus-kórházzal szemben.)

Mindenmű hangszerek, harmonika és harmonium gyára és legnagyobb választéku raktára. Valódi olasz és hollódi húrok. — A legújabb, feltűnő keltő mechanikai szalon-hangszerek, mint Ariston, Herophon, Orpheus, Simphonion, Phonix fúráktára.

Legújabb!!! Harmonika-fúvóla 12 billentyűvel, kellemes hangokkal, mely azonnal megtanulható és játszható. — Igen kedves mulatóeszköz bár ki részére. Ára 2 sz. katalógus kívánatra ingyen frt. Hangszerek javítása juttatunk ki a legújabb hangszerek javítására. — Ócsnikaral külön árjegyzék kérvénnyel ka hangszerek ujakra becséreltetnek.

FAIRBANKS-MERLEGEK

Az egész világon a legtökéletesebb-neke ismerte mérleg-szerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, rendkívül érzékenyek és tolosúlylyal vannak ellátva.

Tartósság, pontosság és könnyű kezelésüknél fova az összes világhírlapokon első díjat nyert legkiválóbb mérlegek.

A jutányos árakban — melyek súlyokkal számított tizedes mérlegek árainál nem magasabbak — a hitelesítés, csomagolás és vasutára való feladás költségei befoglalatnak. Gazdasági szeker- és zsák-mérlegeink valamint márhámérlegeink a legkedveltebb mérleg-szerkezetek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll.

Cim: Osztr.-magy. Fairbanks-társaság mérleg- és géppára Jhon Block vezérigazgató.

BUDAPEST, Andrassy-ut 23.

Árjegyzékkel és felvilágosítással szolgál a központi iroda: Gyár: Ujpest — K.-Megyer.

A „VENDÉGLŐSÖK LAPJA“

mely a hazai szállodások, vendéglősök, kávécsok és pinczerek 16 szakbeli intézetének hivatalos közlönye, új évtől fogva ötödik évfolyamába lépett.

Előfizetési ára: egész ávre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 50 kr. Az előfizetési pénzek **Ihász György** szerkesztő és kiadó nevére, Budapest, VIII., Népszínház-utca 16. sz. a. küldendők.

PSEPHOFER J.

gyógyszertár

Bécs, Singerstrasse 15. sz.

„Zum goldenen Reichsapfel“.

Vértisztító labdacsook, ez előtt egyetemes labdacsook neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség melyben a labdacsook csodás hatásukat észszeresen be nem bizonyították volna. A legmértékeltőbb esetekben minden egyéb szer sikertelenül alkalmaztatott, ezen labdacsook számtalanszor, s a legrövidebb idő alatt gyógyulást eredményeztek, 1 doboz 15 labdacsoal 21 kr. 1 tekeres 6 dobozzal 1 frt. 5 kr. bérmentelen utánvéttelküldemény 1 frt. 10 kr.

A pénzüsszeg előleges beküldése mellett póstamentes átküldéssel kerül: 1 tekeres labdacso 1 frt 25 kr., 2 tekeres 2 frt 30 kr., 3 tekeres 3 frt 40 kr., 4 tekeres 4 frt 40 kr., 5 tekeres 5 frt 20 kr., 10 tekeres 9 frt 20 kr. Kevesebbet mint egy tekereset szétküldeni nem lehet.

Valódiaknak csak azok a labdacsook tekinthetők, melyek utasítása J. Pserhofer neve aláírásával van ellátva, s melyek a doboz fedelén ugyanazon névalírást hordják veres írásban.

Számtalan levél érkezett melyeknek írói hálat mondának a labdacsookért, melyeknek a legkülönbözőbb és legsúlyosabb betegségekben egészségük helyreállítását köszönik. A ki csak egyszer kísérletet tett velük, tovább ajánlja.

A köszönő levelekből néhányat ide írunk:

Schlierbach, február 17. 1888.

Tekintetes Ur! Alázattal alulírott az ön valóban hasznos és kitűnő vertisztító labdacsoiból újabb 4 tekeresnek átküldését kéri. Teljes tisztelettel

Neureiter Ignaz, nyak. orvos.

Hrasche, Flödnig mellett, 1887. szept. 12.

Tekintetes Ur! Isten akarata volt, hogy labdacsoi kesembe kerültek s most ezek eredményéről írok: Beteg ágyamban meghaltam, úgy hogy munkámat nem tudtam többet végezni, s már bizonyosan meghaltam volna hgyba csodálatos labdacsoi engem nem mentettek volna. Isten aleja mag érette észszer. Van bizalmam hogy labdacsoi egészen visszafogják adni egészségemet, úgy mint másokat is egészségessé tettek.

Kuflje Theozia.

Wiener Neustadt 1887. decz. 9.

Tekintetes Ur! Hála köszönetet mondok 60 éves nemem nevében. Ez 5 évig idült gyomorhurutban és vízi betegségben szenvedtem. Elate kin volt reá nézve s már azt hitte hogy vége lesz. Veletlenül egy dobozt kapott az ön labdacsoiból s ezeübből hosszabb használat után meggyógyult. Teljes tisztelettel

Wenzelti Josef.

Mitterzersdorf Kirchdorf mellett, Felső Austria 1886 január 10

Tekintetes Ur! Szíveskedjék postán egy

tekereset kitűnő vertisztító labdacsoiból küldeni. Mem tettem, hogy önmek e labdacsook értékére nézve teljes elismerésemment ne nyilvánítsam, s mindenütt a hol csak alkalham, lesz ezeket ajánlani fogom. Felhalmozom, hogy e köszönetemet tetés szerint használja. Teljes tisztelettel

Kosztner Theozia.

Gottschdorf, Kohlbach mellett Osztr. Szlovénia 1886 október 8.

Tekintetes Ur! Kérem szíveskedjék nekem egy 6 dobozból álló tekereset az ön egyetemes vertisztító labdacsoiból küldeni. Csak az ön csodálatos labdacsoi miatt állhatok ki, hogy gyomorhurujomtól mely 60 éven át kínoz, megszabadultam. Nem is fogok nálam ezek előnyei és ezennel mely köszönetet mondok tekintetességnek. Kiváló tisztelettel

Zwisch Anna.

Rohrbach 1886. febr. 28.

Tekintetes Ur! Mult év november havában egy tekeres labdacsoot rendeltem meg önöktől. En úgy mint nom a legjobb sikerrel észleltük. Mindketten hoves fájásban és rossz székletben szenvedtünk, úgy hogy közeletünk a kétségbeesésig, habár csak 36 évesek vagyunk még. És me az ön labdacsoi csodákat tettek és megszabadítottak a bajtól. Tisztelettel

List Antal.

Fagy-Balzsam

Pserhofer J.-től 6-velek óta elismerve mint a legbiztosabb szer bármiféle fagybak ellen valamint nagyon idült sebek stb. ellen is. 1 tégely 40 kr. Bérmentes küldés-sel 65 kr.

Utifünedv

katarhus, rekedtség, szárazhurut stb. ellen. 1 üveg 50 kr.

Amerikai köszv. - kenőcs,

legjobb szer köszvény és rheumaszerű bajok, tagszagatás és fülzsagatás ellen. 1 frt. 20 kr.

Lábizzadás elleni por

Egy doboz 50 kr. Bérmentes küldéssel 75 kr.

Golyva - balzsam,

biztos szer a golyvásnyak ellen 1 üveg 40 kr. Bérmentes küldéssel 65 k.

Élet-essencia

(prágai cseppek) megromlott gyomor, rossz emésztés mindenmennyű altestbajok ellen kitűnő háziser 1 üvege 20 kr.

Ezen itt megnevezett készítményeken kívül az orsztrák lapokban kiderített összes nel és külföldi gyógykönyvességék raktárou tartatnak s a netalan készletben nem levő zikkekről kívánatra pontosan és olesón gondoskodva leend.

Postai szétküldések gyorsan fogantatosítottak a pénz előleges beküldése mellett vagy utánvetellel.

A pénz előleges beküldése leghelyesebben (postautalvánnyal) a portó olesobbá tételét ezközi, mint utánvétellel.

Angol csodabalszam

12 üvege 1 frt 20 kr.

Fiakerpor

mint rekedtség, könögés ellen 1 doboz 35 kr. portom. küld. 50 kr.

Tanochininhajkenőcs

Prerhofer J.-től hosszú évek óta legjobbnak ismert hajnövesztő szer elismerve orvosok által. Egy elegansan kiállított doboz 2 frt.

Egyetemes kenőcs,

Stegmel tagozott és szurt sebekre rozindulatu fekélyek és mindenmennyű daganatok ellen, időszakí fejtörés lábfekélyek, körömméreg, sebek, enlgyuladái és hasonló bajok ellen sokszoroson jónak bizonyult. Egy tégely 50 kr. Bérmentes küldéssel 75 kr.

Egyetemes tisztító-só

Romershausentól 1 palack 2frt 50 kr., fél palack 1 frt 50 kr.

Szem-essencia

1 palack 2frt 50 kr., fél palack 1 frt 50 kr.

Szerkesztő Redakzione

Előfizetés: Egy évre . . . Félévre . . . Negyedévre . . . 2 hóra . . . Külföldre 1 év . . .

A n

Rudolf lálhíre e h rakor érke rosba. — déli órákt hírek kerig bekövetkez dítő csapás volt elkész halálhír lei nyomást k rében. — szeretettel szág leen hez, és P ta a nagyl retetéd és a dieső ho tő város i magasztos fordult me merték le ismeret, m bé és marad szereteted, é birodalom királyi irás csak nem i tünk; sugá tiszteletet tünk látjuk zük jóságos tetének va mely a ve nyerte legf sokat ígérő előre látta

A „F

A trónör

tás Viharos v midőn az ifjú meg a kikötő éves volt, ifjú telve egy fényő álmaival . . . Pompás gott az Adria szeptember 4-ről körutjából meg a magya ban. Nagy vo színről színre járt. — A v János állt m élén, s midőn tudul adták trónörökös m dott a lekese Az ünnepe dal és áldoz az ügy élén kős megérkez